

Remissvar

Datum
2026-09-01

Ert datum
2026-05-22

Arbetsmarknadsdepartementet

Dnr
2026-00751

Er beteckning
A2026/00510

Handläggare
Cecilia Carlson

Remiss av betänkandet Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

Betänkandet består av två delar, dels uppdraget om tolkavgift, dels uppdraget om förbud mot att använda barn som tolk. Statskontoret avgränsar remissvaret till att endast omfatta den del som handlar om tolkavgift.

Sammanfattning

Statskontoret bedömer, utifrån vårt uppdrag att verka för en ändamålsenlig och effektiv statsförvaltning och för en god hushållning med statens medel, att förslaget om att införa en tolkavgift sammantaget kan ifrågasättas. Vi anser att för att kunna ta ställning till förslaget behöver alternativa åtgärder för att uppnå det integrationspolitiska målet utredas. Därtill finns en stor osäkerhet när det kommer till vilken effekt tolkavgiften kommer att ha på det integrationspolitiska målet, samtidigt som förslagets komplexa utformning sannolikt kommer att medföra ökade administrationskostnader för myndigheterna.

Statskontoret bedömer och kommenterar utredningens respektive förslag enligt nedan.

Statskontoret

- **tillstyrker** att samtliga myndigheter omfattas av skyldigheten att ta ut tolkavgift (kap 8).
- **avstår från att lämna synpunkter** på de undantag från skyldighet att betala tolkavgift som utredningen föreslår (kap 9, 11–12) då det faller utanför Statskontorets kompetensområde, men lyfter samtidigt den komplexitet som ett stort antal undantag sannolikt medför.
- **tillstyrker** att Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ansvarar för att pröva ansökningar om undantag från skyldighet att betala tolkavgift för personer med bestående funktionsnedsättning (kap 10).
- **tillstyrker** att full kostnadstäckning inte ska gälla som ekonomiskt mål för tolkavgiften (kap 13), men bedömer samtidigt att det av föreslagna författningar samt av utredningen saknas information om vilket ekonomiskt mål som ska gälla.
- **kan inte bedöma** om den föreslagna avgiftsnivån är rimlig eftersom den inte baseras på myndigheternas tolkkostnader utan ska bidra till att det integrationspolitiska målet återspeglas i användandet av tolk (kap 13).

- **tillstyrker** att statliga myndigheter ska redovisa tolkavgiften mot inkomstittel medan kommunala förvaltningsmyndigheter får disponera intäkterna (kap 13).
- **saknar ett resonemang** om hur tolkavgiften ska återrapporteras och följas upp (kap 13).
- **avstår från att lämna synpunkter** på förslagen i kap 14–18, då det faller utanför Statskontorets kompetensområde.

Statskontoret tillstyrker att samtliga myndigheter omfattas av skyldigheten att ta ut tolkavgift (kap 8)

Statskontoret tillstyrker förslaget att samtliga myndigheter ska omfattas av skyldigheten att ta ut tolkavgift, eftersom syftet med tolkavgiften är att påverka beteendet hos enskilda som är i behov av tolk.

Statskontoret instämmer med utredningens resonemang att för att införandet av tolkavgift ska få så stor effekt som möjligt är det viktigt att skyldigheten att betala tolkavgift omfattar alla muntliga kontakter som den enskilda har med det offentliga.

Statskontoret avstår från att lämna synpunkter på de undantag från skyldighet att betala tolkavgift som utredningen föreslår (kap 9, 11–12)

Statskontoret avstår från att lämna synpunkter på de undantag från skyldighet att betala tolkavgift som utredningen föreslår eftersom de följer av bestämmelser som faller utanför vårt kompetensområde.

Statskontoret vill dock understryka att det stora antalet undantag sannolikt kommer att leda till ökade administrationskostnader för samtliga myndigheter, främst kopplat till myndigheternas bedömning om tolkavgift ska tas ut eller inte. Eftersom syftet med tolkavgift inte är att finansiera myndigheternas tolkkostnader är det viktigt att det finns annan finansiering för merkostnader som regleringen medför.

Statskontoret tillstyrker att Specialpedagogiska skolmyndigheten ansvarar för att pröva ansökningar om undantag från skyldighet att betala tolkavgift för personer med bestående funktionsnedsättning (kap 10)

Statskontoret tillstyrker förslaget om att Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ansvarar för att pröva ansökningar om undantag från skyldighet att betala tolkavgift för den som till följd av bestående funktionsnedsättning saknar möjlighet att genom de utbildningsinsatser samhället erbjuder förvärva tillräckliga kunskaper i svenska för att klara sina myndighetskontakter utan tolk.

SPSM ansvarar enligt utredningen redan idag för liknande prövningar, varför Statskontoret bedömer att det är lämpligt att även dessa prövningar hanteras av SPSM.

Statskontoret tillstyrker även utredningens förslag till finansiering för SPSM, men kan inte bedöma om nivån på tillförda medel är rimlig eftersom det råder stor osäkerhet kring hur många ansökningar som förväntas inkomma till myndigheten.

Statskontoret tillstyrker att full kostnadstäckning inte ska gälla för tolkavgiften (kap 13)

Statskontoret tillstyrker att full kostnadstäckning inte ska gälla för tolkavgiften eftersom avgiften i första hand inte syftar till att finansiera myndighetens tolkkostnader utan i stället är tänkt att påverka ett beteende.

Statskontoret saknar dock information om vilket ekonomiskt mål som utredningen föreslår ska gälla. För att undvika missförstånd, främst med hänsyn till hur 5 § avgiftsförordningen är formulerad,¹ menar Statskontoret att det ekonomiska målet bör framgå av de föreslagna författningarna. Eftersom det ekonomiska målet får konsekvenser för såväl uppföljning som redovisning för de statliga myndigheterna är det viktigt att det är tydligt vilket ekonomiskt mål som gäller.

Statskontoret kan inte bedöma om den föreslagna avgiftsnivån är rimlig (kap 13)

Statskontoret kan inte bedöma om den föreslagna avgiftsnivån är rimlig eftersom den inte baseras på myndigheternas tolkkostnader utan ska bidra till att det integrationspolitiska målet återspeglas i användandet av tolk.

Tolkavgiftens storlek ska bestämmas utifrån vad som krävs för att enskilda ska agera på ett sätt som bidrar till att deras förutsättningar att integreras i det svenska samhället förbättras. Denna princip för att sätta avgifter skiljer sig från de principer Statskontoret normalt yttrar sig om, exempelvis inom ramen för avgiftssamråd.

Statskontoret instämmer dock i utredningens resonemang om att risken för att avgiftsintäkterna ska överstiga kostnaden för tolkverksamheten är liten. I vissa fall kommer den enskilda att nyttja tolk flera gånger i ett och samma ärende och endast betala tolkavgiften en gång. I ett sådant fall kommer tolkkostnaden att väsentligt överstiga intäkterna från tolkavgiften.

Statskontoret tillstyrker att statliga myndigheter ska redovisa tolkavgiften mot inkomsttitel medan kommunala förvaltningsmyndigheter får disponera intäkterna (kap 13)

Statskontoret tillstyrker att statliga myndigheter ska redovisa tolkavgiften mot inkomsttitel medan kommunala förvaltningsmyndigheter har rätt att disponera och använda avgiftsintäkterna direkt i sin verksamhet enligt principen om kommunalt självstyre.

Av utredningen framgår att uppgiften att tillhandahålla tolk redan finns idag hos samtliga myndigheter. Tolkkostnaderna är därmed redan finansierade.

¹ Om inte regeringen har föreskrivit något annat, ska avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning).

Statskontoret ser, precis som utredningen, ingen anledning att ompröva regeringens ställningstagande gällande finansiering.

Statskontoret bedömer dock att myndigheternas administrationskostnader med stor sannolikhet kommer att öka, bland annat till följd av att myndigheterna behöver bedöma när en tolkavgift ska tas ut. Det är viktigt att även sådana merkostnader beaktas i anslagstilldelningen.

Statskontoret saknar ett resonemang om hur tolkavgiften ska återrapporteras och följas upp (kap 13)

Statskontoret saknar information i utredningen om återrapportering och uppföljning av tolkavgiften.

För att det ska vara möjligt för regeringen att följa upp tolkavgiftens omfattning krävs att myndigheterna lämnar information om sina avgiftsuttag. Sådan återrapportering kan begäras på flera olika sätt. Ett alternativ är att statliga myndigheter får ett återrapporteringskrav i sitt regleringsbrev som innebär att de, i det fall tolkavgift tas ut, lämnar information om omfattningen i sin årsredovisning. För att få en helhetsbild behöver regeringen även begära särskild återrapportering från kommuner och regioner.

I detta ärende har avdelningschef Peter Kvist beslutat. Utredare Cecilia Carlson har varit föredragande. I beredningen har också utredare Thea Palm och enhetschef Anne Bryne deltagit.

Datum: 2026-09-01

.....
Beslutande
Peter Kvist
Namnförtydligande

.....
Föredragande
Cecilia Carlson
Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.